Parlament Europejski
2024-2029

TEKSTY PRZYJĘTE

P10_TA(2026)0224

Pogarszająca się sytuacja więźniów politycznych na Białorusi, w szczególności przypadek Alaksandry Pulinowicz

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 18 czerwca 2026 r. w sprawie pogarszającej się sytuacji więźniów politycznych na Białorusi, w szczególności przypadku Alaksandry Pulinowicz (2026/2766(RSP))

Parlament Europejski,

– uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Białorusi,

– uwzględniając art. 150 ust. 5 i art. 136 ust. 4 Regulaminu,

A. mając na uwadze, że w styczniu 2024 r. 16-letnia Alaksandra Pulinowicz została zatrzymana w sprawie „Czarnych Słowików”, dotyczącej graffiti przeciwko rosyjskiej wojnie napastniczej przeciwko Ukrainie, umieszczona w celi karnej oraz pozbawiona obrony prawnej i wsparcia rodziców; mając na uwadze, że w niejawnym procesie skazano ją na karę ponad 10 lat pozbawienia wolności, a także umieszczono ją na „liście terrorystów”;

B. mając na uwadze, że sprawa Alaksandry Pulinowicz pokazuje, że władze białoruskie wykorzystują przepisy antyterrorystyczne do karania młodych ludzi ze względów politycznych;

C. mając na uwadze, że reżim Łukaszenki systematycznie represjonuje przeciwników politycznych, obrońców praw człowieka, dziennikarzy, związkowców, studentów, mniejszości narodowe i obywateli korzystających ze swoich podstawowych wolności; mając na uwadze, że 853 więźniów politycznych pozostaje arbitralnie przetrzymywanych w nieludzkich warunkach;

D. mając na uwadze, że przypadki Dzianisa Iwaszyna, Pawła Bieławusa, Ihara Aliniewicza, Wolhi Majorawej, Aleny Łazarczyk, Aliaksandra Franckiewicza, Wiktara Śniehura, Eduarda Babaryki, Mikołaja Autuchowicza, Uładzimira Hundara, Iryny Melcher, członków rodzin Rezanowiczów i Karsakowów, Ściapana Łatypawa, Wiaczasława

Areszki oraz wielu innych osób ilustrują poważne pogorszenie stanu zdrowia oraz tragiczne skutki nieludzkich warunków przetrzymywania, długotrwałej izolacji i odmowy zapewnienia odpowiedniej opieki medycznej;

E. mając na uwadze, że art. 411 białoruskiego kodeksu karnego jest systematycznie wykorzystywany przeciwko więźniom politycznym do arbitralnego przedłużania kar pozbawienia wolności na podstawie sfabrykowanych przewinień dyscyplinarnych, co tworzy mechanizm bezterminowego przetrzymywania i przymusu; mając na uwadze, że od 2020 r. na podstawie tego przepisu skazano ponad 80 więźniów politycznych, niektórych z nich wielokrotnie; mając na uwadze, że art. 411 jest wykorzystywany do szantażowania zatrzymanych i do zmuszania ich, by zabiegali o łaskę reżimu, uczestniczyli w działaniach propagandowych lub współpracowali z władzami, i stał się instrumentem tortur psychologicznych i represji politycznych;

1. domaga się natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia Alaksandry Pulinowicz i wszystkich więźniów politycznych, ich pełnej rehabilitacji i przywrócenia im pełni praw; ponownie wyraża niezachwianą solidarność z wszystkimi więźniami politycznymi i ich rodzinami;

2. apeluje do władz, aby wyeliminowały wszelkie formy złego traktowania więźniów politycznych, przetrzymywanie bez prawa kontaktu, pozbawianie opieki medycznej i kontaktu z prawnikami i rodzinami oraz pracę przymusową, a także zbadały przypadki śmierci osób osadzonych i zarzuty stosowania tortur;

3. stanowczo potępia politycznie umotywowane ściganie obywateli Białorusi, szczególnie pozbawianie wolności osób małoletnich, takich jak Alaksandra Pulinowicz; potępia nadużywanie przepisów antyterrorystycznych i antyekstremistycznych do karania za wypowiedzi antywojenne, sprzeciw wyrażany przez młodzież i solidarność z Ukrainą oraz do tłumienia pokojowego sprzeciwu, w tym do stawiania młodym ludziom poważnych zarzutów w celu ich zastraszenia; apeluje o likwidację list terrorystów i ekstremistów; apeluje do władz białoruskich o przestrzeganie Konwencji ONZ o prawach dziecka;

4. potępia systematyczne nadużywanie art. 411 białoruskiego kodeksu karnego jako narzędzia prześladowań politycznych i arbitralnego przedłużania wyroków; apeluje o jego natychmiastowe uchylenie; domaga się uwolnienia i pełnej rehabilitacji prawnej wszystkich osób skazanych na podstawie tego przepisu; wyraża głębokie zaniepokojenie sytuacją około 50 więźniów politycznych, którzy pozostają pozbawieni wolności na podstawie art. 411 i których życie i zdrowie jest poważnie zagrożone w wyniku przedłużającego się

przetrzymywania, izolacji oraz innych form nieludzkiego i poniżającego traktowania;

5. dostrzega wysiłki USA na rzecz uwolnienia więźniów politycznych; podkreśla jednak, że uwalnianie więźniów jest motywowane troską reżimu o przetrwanie gospodarcze i nie towarzyszy mu transformacja polityczna ani reforma uzasadniająca normalizację stosunków; zwraca uwagę, że uwolnienie wszystkich więźniów politycznych i zaprzestanie represji pozostają warunkiem wstępnym dialogu politycznego i współpracy gospodarczej; domaga się zaprzestania przymusowych deportacji uwolnionych więźniów politycznych i represji wobec ich rodzin;

6. apeluje do UE, jej państw członkowskich i partnerów międzynarodowych o wzmożenie wysiłków na rzecz uwolnienia wszystkich więźniów politycznych, w tym wezwanie ambasadorów reżimu w celu uzyskania informacji o stanie i miejscu pobytu więźniów, monitorowanie spraw więźniów politycznych i przyznawanie wiz humanitarnych, a także zapewnianie rehabilitacji oraz wsparcia praktycznego i finansowego;

7. wzywa Radę do rozszerzenia, wzmocnienia i rygorystycznego egzekwowania ukierunkowanych sankcji wobec wszystkich osób i podmiotów odpowiedzialnych za politycznie umotywowane ściganie, represje i tortury;

8. wzywa UE i jej państwa członkowskie, aby wspierały – w tym na szczeblu ONZ – dokumentowanie zbrodni popełnionych przez reżim Łukaszenki, a także wzmacniały rozliczalność za pośrednictwem mechanizmów międzynarodowych, co obejmuje skierowanie sprawy do MTK przez Litwę i związane z tym śledztwa oraz postępowania krajowe oparte na jurysdykcji eksterytorialnej i uniwersalnej;

9. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącej / wysokiej przedstawicielce, Radzie, Komisji, Wysokiemu Komisarzowi ONZ ds. Praw Człowieka oraz de facto władzom Białorusi.